

HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA

ACTA. 1992. 3–4. Az ipari szövetkezetek kulturális és humánpolitikai értesítője. Szerk: *Kiss László*. Bp. 1992. 32 old.

A tartalomról: *Rietth Müller János*: Népművelők Erdélyben; *Pesovár Ernő*: A II. Váraljai Nemzetközi Néptáncfesztivál; *Balassa Iván*: Magyarországi népcsoportok és kulturális kölcsönhatásai; *Pávi István*: Etnikum, tánc és zene Erdélyben; *Fügedi Márta*: A tárgy-népművészet továbbélésének formái a jelenkori kultúrában; *Marczuk, Mye-czislav*: A népi kultúrára leselkedő veszélyek az integrálódó/egyesülő Európában; *Balázs Árpád*: Fasang Árpád 80 éves; dr. *Andrásfalvy Bertalan*: Az európai kisebbségek kulturális öröksége; *Borbély Jolán*: Hagyományörző együttesek országos találkozója; *Máté Lajos*: Kazinczbarcika új arca?; *Üö*: Gyermekszínházok nemzetközi találkozója Békéscsabán; dr. *Kövesy Erzsébet*: Kéz-művesképzés pályakezdő fiatalok számára.

Alliquander Ödön: Magyarországi szénbányavállalatok, 1940. Szerk: *Tóth Pál*, sajtó alá rendezte és az utószót írta *Zsámboki László*. Kiadja a Péch Antal Miniaturkönyv-gyűjtők Klubja. Miskolc, 1989. 276 old.

Balassa Iván: Tokaj-Hegyalja szőleje és bora. Történeti-néprajzi tanulmány. Rajzok: *Balassa M. Iván*. Kiadja a Tokaj-Hegyaljai Á.G. Borkombinát. Tokaj, 1991. 752 old.

A Bátorterenyei Krónika Évkönyve, 1991. Kiadja Bátortereny Barátainak Köre és az Ady Endre Művelődési Központ. Bp. 1991. 71 old.

Benke István: Szent Borbála tiszteletének hagyománya a bányászatban. Péch Antal Miniaturkönyv-gyűjtők Klubja. Miskolc, 1991. 55 old.

Biczó Pál: A bicskei református egyház története. Kiadja a Református Egyházak Összeg. Bicske, 1990. 53 old.

Az 1896-ban Nagykőrösön kiadott mű hasonmása.

Bódisz Attila: Tatárhalál Pácinban (Mondák képekben). *Bodrogközi Füzetek*, 3. Szerk: *Nagy Géza*. Kiadja a Bodrogközi Kastélymúzeum Baráti Köre. Pácin, 1991. 55 old.

Bodnár István–Balogh Géza–Ésik Sándor: Barangolások Szabolcsban, Szatmárban, Beregben. Gold Ász Kft. Nyíregyháza, 1991. 192 old.

Bodza Klára–Paksa Katalin: Magyar népi énekeskönyv, I. Tankönyvkiadó. Bp. 1992.

A népi énektanítás módszertana, a magyar népdalkincs, kották és zenei ének használata. A kötethez két darab kazetta megvásárolható a Magyar Művelődési Intézet Szakmai Házában (1011 Bp. Corvin tér 8.)

Buskó András: Keleti pályaudvar Budapest. *Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára*, 421. Bp. 1991. 16 old.

Csonkaréty Károly–Benczúr László: Haditengerészek és folyamőrök a Dunán. Zrínyi. Bp. 1992. 292 old.

Czecei Szűts Sándorné: Verzesenyi krónika. Szerk: *T. Bereczki Ibolya*. A Jász–Nagykun–Szolnok Múzeumok Igazgatósága és Verzesenyi község önkormányzata közös kiadása. Szolnok, 1991. 206 old.

A csurgói Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium és Óvónői Szakközépiskola Jubileumi Évkönyve, 1792–1992. Szerk: *Horváth József*. Kiadja az Iskola. Csongrád, 1992. 280 old.

Dánielisz Endre: „Szülőhelyem, Szalonta...” *Az Arany János Múzeum kismonográfiái* 9. Nagykőrös, 1992. 263 old.

Tanulmányok, esszék Arany Jánosról.

A Debreceni Református Kollégium története. Főszerk: *Kocsis Elemér*, szerk: *Barcza József*, névmutató: *Bereczki Lajos*, *V. Hunyadi Éva*. Ref. Zsinati Iroda. Bp. 1988. 839 old.

Dömötör Ákos: Magyar protestáns exemplumok katalógusa. *Folklor Archivum*, 1992/19. 328 old.

Tanulmányok a magyar protestáns példákrol; katalógus és mutatók.

Emlékkönyv a magyar színészet 200. évfordulójára. Írta és összeállította *Cenner Mihály*. Kiadja az Országos Színház-történeti Múzeum és Intézet. Bp. 1991. 61 old.

Az endrődi gyerekek élete a századfordulótól. Összeállította: *Hornok Lajosné*, jegyzetek: *Róza Olga*, kép: *Bella Rózsa*, fénykép: *Liziczay László*. *Endrődi füzetek*, 1. Honismereti Egyesület. Gyomaendrőd, 1991. 129 old.

Erdély 1857. évi népszámlálása. Összeállította: *Dányi Dezső*, helynévmutató: *Sükösd Jánosné*. KSH. Bp. 1992. 492 old.

Erdélyi helységnevszótár – Dictionar de localitati din Transilvania – Ortsnamenverzeichnis für Siebenbürgen. Összeállította: *Szabó M. Attila és Szabó M. Erzsébet*. Kriterion. Bukarest, 1992. 250 old.

Erdős Ferenc: Székesfehérvár a forradalom és a szabadságharc városa, 1848–1849. *Historia klub füzetek*, 8. Videoton József Attila Könyvtár. Székesfehérvár, 1991. 81 old.

Éger György: Régió, etnikum, vallás. Anonymus Kiadó. Bp. 1992. 180 old.

Drávaszög, Burgenland, Dél-Gömör és Losonc demográfiai, etnikai, vallási helyzete 1880-tól napjainkig.

Fábrý Zoltán: Üresjárt 1945–1948. (Napló a jogfosztottság éveiből) *Regio könyvek*, 8. Regio-Madách-Kalligram. Budapest–Pozsony, 1991. 267 old.

Fejezetek a Buda környéki németiség történeti néprajzából. Szerk: *Hann Ferenc*. Kiadja a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága. Szentendre, 1991. 25 old.

Dr. Fenyvesi László: Dugovics Titusz és nándorfehérvári „csillagok”. szerk: *Györi László*. Kiadja a Magyar Honvédség Oktatási és Kulturális Anyagellátó Központja. Bp. 1992. 44 old.

Földváry-Boér Elemér: A kiszolgáltatottak. Recski dokumentumregény és válogatott írások. Szerk: *Csanád Béla*. Keresztény Értelmiségiek Szövetsége. Bp. 1991. 240 old.

Gergely Ernő: Babonák és mondák a bányászélet múltjából. Péch Antal Miniaturkönyv-gyűjtők Klubja. Miskolc, 1989. 95 old.

Grusz Erzsébet–Bogya Sándorné: Botanikus-kert, Budapest. *Tájak, korok, múzeumok kis-könyvtára*, 419. Bp. 1991. 16 old.

Gúta hagyományos gazdálkodása a XX. század első felében. *Népismereti Könyvtár*, 2. Szerk: *Fehérvári Magda*. Kiadja a Csehszlovákiai Magyar Néprajzi Társaság, Komárom, 1992. 170 old.

Györfly Katalin, G.: Kultúra és életforma a XVIII. századi Magyarországon: Idegen utazók megfigyelései. *Művészettörténeti Füzetek*, 20. Akadémiai. Bp. 1991. 197 old.

Hadas Ferenc: Hol sírjaink domborulnak: egy túlélő emlékezései a hajdúnánási elhurcoltakról. Bevezető: *Nyakas Miklós*. *Nánási füzetek*, 10. Polgármesteri Hivatal. Hajdúnánás, 1991. 69 old.

Hartványi István: Kovács Imre-bibliográfia. *Szenci Molnár Társaság*. Bp. 1992. 120 old.

Hatala Pál–Molnár István: Negyvenéves a Kőbányai Könyvüfémű 1949–1989. Péch Antal Miniaturkönyv-gyűjtők Klubja. Miskolc, 1989. 233 old.

Holl István: Kőszeg vára a középkorban. Akadémiai. Bp. 1992. 323 old.

Honismereti írások Baranyából. Szerk: *Baranyi Imréné*. Baranya Honismereti Egyesület, Pécs, 1992. 150 old.

Gábor Imréné: Előszó; *dr. Kecskeméthy Zoltán:* Királyok emléke a baranyai Rádfalván; *Perics Péter:* Hazatértek Batthyány Kázmér hamvai; *Vajda József:* Kisfaludy Károly, Baranya vármegye utolsó alkotmányos főbírája; *Pápay Jenő:* A Duna első gőzhajója Sellyen épült; *Ravasz János:* Irodalmi élet a pécsi egyetemen a két világháború között; *Kolics Pálné:* Örökségünk, a nagydobszai talpas ház; *Leszko Margit:* Feljegyzés Garai József Kossuth-díjas bányamentő dolgoiról; *id. Gábor Ferenc:* A II. világháborúban elesettek emlékére emelt mindszentgodisai emlékoszlop kivitelezésének története; *Kovács Tibor:* Emlékezés; *dr. Vargha Károly:* Molnár Imre tanár, Szigetvár díszpolgára temetésén; *Uő.* Major Mátyás tanár, honismereti szakkörvezető temetésén; *Uő.* Lengyeltői János tanár, honismereti szakkörvezető temetésén; *Timár Irma:* Emlékezés a mozsgói honismereti szakkörvezetőre; *Békés Lajos:* A pécs-szabolcsi egyházközösség működésének rövid története; *Gábori Imréné:* Templom épült Pécs-Gyárvárosán; *Timár Irma:* Honismereti események Pécsért és Baranya megyében az elmúlt 3/4 évben.

Horthy István repülő főhadnagy tragikus halála. Szerk: *Antal László*. Auktor Könyvkiadó. Budapest, 1992. 211 old. + képek.

H. Szabó Lajos: Udvarház és kastély Marcaltón. Lektorálta és szerkesztette: *Hadnagy László*. Kiadja a marcaltői önkormányzat. Marcaltó, 1992. 143 old.

Iványosi-Szabó Tibor: Kecskemét gazdasága és társadalma a polgári forradalom előtt. Bács-Kiskun Megyei Levéltár. Kecskemét, 1991. 144 old.

Jakus Lajos: Nagymaros mezőváros a török hódoltság idején. 1543–1685. Kiadja a nagyközség önkormányzata. Nagymaros, 1991. 82 old.

Józsa László: A kunszentmártoni önkéntes tűzoltótestület története, 1892–1992. Kiadja: Kunszentmárton Város Polgármesteri Hivatala. Kunszentmárton, 1992. 164 old.

Julier Ferenc: Magyar hadvezérek. Aqua Kiadó. Reprint. Bp. 1992. 448 old.

A szerző a két világháború közötti időszak legnevesebb hadtörténész könyve a honfoglalástól az 1848/49-es szabadságharcig áttekinti a magyar hadművészet legkiválóbb hadvezéreinek, csatáinak sorát.

Kenyéri Kornélia: A váci sajtó története. *Váci könyvek, új sorozat*, 6. kötet. Tragor Ignác Múzeum. Vác, 1992. 224 old.

Kajetán Endre: A második Mohács, 1918–1919–1920. Jászi Oszkár–Károlyi Mihály–Kun Béla. *Szenci Molnár Társaság*. Bp. 1992. 120 old.

Kajtár István: Magyar városi önkormányzatok, 1848–1919. Akadémiai. Bp. 1992. 212 old.

Kamarás István: Búvópatakok. A Szentimre városi katolikus ifjúsági mozgalom története 1949-től 1961-ig. Visszaemlékező szociográfia. Márton Aron Könyvkiadó. Bp. 1992. 249 old.

A katolikus egyház Magyarországon. Szerk: *Somorjai Ádám és Zombori István. Ecclesia sancta, 1.* Kiadja a Magyar Katolikus Püspöki Kar Egyháztörténeti Bizottsága. Bp. 1991. 159 old.

Kelet-magyarországi népszokások a téli ünnepkörből. Szerk: *Makoldi Sándorné, Makoldi Sándor.* Megjelent a Kőlcsey Ferenc Tanítóképző Főiskola és a „Vándor” közös kiadásában. Debrecen, 1992. 170 old.

Kétnyelvűség a Kárpát-medencében. Szerk: *Győri-Nagy Sándor, Kelemen Janka.* Kiadja a Széchenyi Társaság. Bp. 1991.

Kilátó. A Csemadok Kassai Városi Bizottságának közlönye. Összeállította: *id. Stibrányi Gusztáv. É.n. 12 old.*

Koppányi István: Városlód története. Kiadja a Fórum Múzeum Baráti Köre. Városlód, 1991. 240 old.

Kovács Antal: „Szíp kutya, randa eb”. A Felső-Szigetköz állattartásának szókincse. *Mosonmagyaróvári Helytörténeti Füzetek, 8.* Kiadja a Múzeumbarátok Egyesülete. Mosonmagyaróvár, 1992. 95 old.

Kovács Ernő: Elvégeztetett. Nagy-Magyarország végnapjai, Erdély bukása. Püski, 1992. 56 old.

Kriszt György: Nagycenk, Szent István-plébániatemplom. *Tajak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 417.* Bp. 1992. 16 old.

Kukki Lajos: Gróf Széchenyi István és Tiszadob. *Tubus füzetek, 1.* Tubus Szerk. Tiszadob, 1991. 28 old.

Lábadai Károly: Meg vagyok én búval rakva. Szerk: *Bognár Antal.* Jugoszláviai Magyar Művelődési Társaság, Fórum Könyvkiadó. Újvidék, 1992. 142 old.

Lill Mihály naplója. A II. világháború bonyhádi áldozatainak emléke. *Völgységi füzetek, 2.* Völgységi Múzeum. Bonyhád, 1992. 84 old.

Szöts Zoltán: Bevezető; A bonyhádi zsidó mártírok névsora; A bonyhádi II. világháborús emlékművek felirata; *Lill Mihály naplója* (németül is).

Liszka József: Ágas-bogas fa. Kiadta a Liliom Aurum Kft. Dunaszerdahely, 1992. 127 old.

Liszka József: Fejezetek a szlovákiai Kisalföld néprajzából. *A Magyarsághoz Kötet, XII.* Szerk: *Diószegi László és Fejős Zoltán.* Bp. 1992. 162 old.

Bevezetés; A Kisalföld; A Kisalföld vándorai; A zsákmányoló gazdálkodás emlékei a köbalkúti mocsárban; Az emberi erővel végzett teherhordás eszközei és módjai a Páris patak völgyében, Egy fékező eljárás; a csúszó; A szőlőhegyek népi építkezése; Mátyás király és a madiak; Adalékok az Ipoly mente néphitehez; A kakasütés szokása az érsekújvári csizmadiai körében; Falusi temetők a szlovákiai Kisalföld keleti felén; Irodalom; Helynévmutató; Idegen nyelvű összefoglalók.

A magyar etnológia válogatott bibliográfiája. *Bodrogi Tibor* hagyatékának felhasználásával összeállította *Kovács Zoltán, Sárkány Mihály, Vargyas Gábor. Occasional papers in anthropology, 3.* Bp. 1991. 171 old.

Magyarok és lengyelek, 1939–1945. Összeállította: *Kapronczay Károly.* Gondolat. Bp. 1991. 258 old.

Martos múltja és jelene. Írta: *Zsittnyan István.* Kiadja a Martosi Mezőgazdasági Szövetkezet. Danubius-press kiadóvállalat. 1992. 120 old.

Mátyusföldi dolgozatok. Utánpótlás, 2. Szerk: *Szanyi Mária.* Kiadja a Csehszlovákiai Magyar Néprajzi Társaság. Gbelce, 1991. 48 old.

Liszka József: Élőszó; *Szanyi Mária:* Bevezetés helyett; *Blaskovics Éva:* Kendertermesztés és fonalkészítés Pereden; *Szabó Eszter:* A káposzta termesztése Boldogfán; *Fülöp Laura:* Magyarsók református közösségi élete a '30-as években és a '40-es évek elején; *Vedródy Éva:* Gyógynövények és felhasználásuk Vágán; *Molnár Pirokska:* Tánckalmak és hiedelemmondák Vághosszúfalun; *Fülöp Laura:* Utószó helyett.

Mészáros Károly: Horthy és Teleki, 1919–1921. Kormánypolitika és Trianon. Nesztor. Bp. É.n. 298 old.

Nagy Béla: Solt nagyközség monográfiája. Fotók: *Toronyi János, Szabó István.* Kiadja a Solt Monográfiájért Alapítvány. Solt, 1990. 482 old.

Nagy Gergely: A Wekerle-telep. Építéztörténeti tanulmány. Kiadja a Budapesti Városépítő Tervező Vállalat III. Építészeti Iroda. Bp. 1991. 263 old.

Nagy Géza: Bodrogközi tájszótár. *Bodrogközi Füzetek, 4–5.* Szerk: *Nagy Géza.* Kiadja a Bodrogközi Kastélymúzeum Baráti Köre. Pácin, 1992. 312 old.

Nagy Károly: dr. Almási Balogh Pál életútja, 1794–1867. Nagybarca–Ózd, 1992. 256 old.

Nagy László: Erdélyi fejedelmek a Habsburg-ellenes harcok élén. *História klub füzetek, 6.* Videoton József Attila Művelődési Ház és Könyvtár. Székesfehérvár, 1991. 51 old.

Nagy Zoltán: Palóc karácsony. Népi énekek és betlehemes játékok. Kiadja a Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtár. Salgótarján, 1991. 40 old.

Az ócsai református templom. Írta *Lukács Zsuzsa* és mások. Kiadja az Országos Műemléki Felügyelőség. Bp. 1991. 31 old.

Orosz István: Egy magyar szentember. Orosz István önéletrajza. Utószó: *Barna Gábor*. Versegly Ferenc Megyei Könyvtár. Szolnok, 1991. 210 old.

Az 1942-ben Budapesten megjelent eredeti mű hasonmása.

Ördög Ferenc: Zala megye népesség-összeírásai és egyházlátogatási jegyzőkönyvei, 1745–1771. 1. köt. Névtár I. 1–150 sz. települések. MTA Nyelvtudományi Intézete. Bp. 1991. 836 old.

Örökség. A szájhagyomány folyóirata. Gyűjtötte és szerkesztette: *Bosnyák Sándor*. Kiadja az Örökség Klub. Almássy téri Szabadidőközpont. Bp. 1992. 28 old.

Beköszöntő; Babba Mária; Gyimesvölgyi mondások Szűz Máriáról; Az ég köldökéről, a föld köldökéről s az égig érő fáról; Az arany körtefa; A tehetetlen asszony; Az égig érő gyivófa; Jobban lapul a szívemhez, ha magyarul mondom; Az ördögök szabadon jártak (száz gyimesföldi rege); A nyolcadik nap küszöbén (Beszélgetés Oláh Andorral), Magyarország édes országunk.

Ötvös László: Kunmadaras történelmi és irodalmi emlékei, 1921–1991. Kiadja a szerző. Kunmadaras, 1991. 40 old.

Palotai Krónika. 1992 október. Kiadja a Kelemen László Művelődési Ház Honismereti Köre. Csanádpalota, 1992. 14 old. (Soksz.)

A tartalomról: *Asztalos P. Kálmán:* Monográfia Csanádpalota nagyközségről; *Komoly Pál:* Kelemen Lászlóra emlékezve; *Nagyfalusi Ilona:* Oktatás Csanádpusztán, II.; *Pánczél Józsefné:* Áru- és terménycserre községeinkben; *Asztalos P. Kálmán:* Parasztoz állattartás, jószágértartás régen; *Mari Imvréné:* Elmúlt idők meteorológiai jósolataiból; *Pánczél Józsefné:* 25 éve alakult Csanádpalotán az idősek klubja.

Postaépítészet Magyarországon. Távközlési Könyvkiadó. Bp. 1992. 157 old.

Rakó József: A szabadságharc gyermekhősei. Szerk: *Karsai László*. Kiadja a Magyar Honvédség Oktatási és Kulturális Anyagellátó Központja. Bp. 1992. 47 old.

A II. Rákóczi Ferenc Gyakorló Közgazdasági Iskola jubileumi évkönyve fennállásának 75. évfordulója alkalmából. Szerk: *Fodor Gyuláné, Forgács Vilmosné*. Kiadja az Iskola. Bp. 1991. 140 old.

Rakoncay Zoltán: A magyar természetvédelem 50 éves számokban, 1939–1990. OTH. Bp. 1991. 149 old.

Régi völgyeségi leírások. Bél Mátyástól Babits Mihályig. *Völgyeségi füzetek*, 1. Völgyeségi Múzeum kiadása. Bonyhád, 1990. 48 old.

Rostás-Farkas György–Karsai Ervin: A cigányok története – Le romengeni historja. Kiadja a Cigány Tudományos és Művészeti Társaság. Bp. 1992. 121 old.

Sabján Tibor: Népi cserépkályhák. Múzsák. Bp. 1991. 187 old.

Safáry Endre–Zachar József: Nyolcvan nyár nyeregben. Skultéty László huszár zászlótartó élete. IKVA. Bp. 1992. 152 old.

Sára János: A Habsburg-uralkodók kora és pénzverése Magyarországon, 1526–1918. Fénykép: *Szerencsés János*, címerrajz: *Zombori Andor*. Kiadja a Magyar Éremgyűjtők Egyesülete. Bp. 1991. 521 old.

Schwarz Elemér emlékére. Elmar von Schwarz zum Gedächtnis. Szerk: *dr. Mollai Károly*. Magyar Néprajzi Társaság. Bp. 1991. 89 old.

Mollai Károly: Előszó; *Galambos Ireneusz:* Száz évvel ezelőtt született Schwarz Elemér; *Mollai Károly:* Schwarz Elemér mint nyelvész; *Manherz Károly:* Schwarz Elemér és magyarországi néprajzkutatás; *Elekfi László:* Schwarz Elemérről; *Sulyok Ignác:* Schwarz Elemér és a ciszterci rend; *Bakos Miklós:* A Föderation Americana (magyar és német nyelven).

Somodi történelem. Összeállította: *id. Stribrányi Gusztáv*. É.n. 21 old.

Somogy megye múltjából. *Levéltári Évkönyv*, 23. Szerk: *Szili Ferenc*. Kaposvár, 1992. 375 old.

Borsa Iván: A Mérey család levéltára (1265–1526) (Első rész); *Szijártó István:* Rokonok és mérföldkövek. A Somogy megyei köznemesség társadalmi kapcsolatainak térbelisége a XVIII. században; *Dóber Viktor:* Ferences házikáplánok Somogyárdon és Somogy megyében 1740–1884; *Nagy Pál:* Somogy megye mezővárosi és községi pecsétjei 1768–1856 (Első rész); *Ódor Imre:* A Somogy megyei lovasezred baranyai százada az 1809. évi nemesi felkelésben; *Böszö Sándor:* Két osztrák katona emlékei Jellasics 1848. őszi hadjárataról; *Dombi Péter–T. Mérey Klára:* Dél-Dunántúl településhálózatának néhány gazdaságtörténeti jellemzője a XIX. század közepén; *Szabó Dániel:* Kossuth és Kaposvár; *Nagy Domokos Imre:* Fejezetek az iharosi–iharosberényi uradalmak vadásztörténetéből; *Knézy Judit:* Fejezetek a Somogy megyei Nagyberek négy községének agyagi kultúrájából; *Szili Ferenc:* Kivándorlás Somogyból Horvátországba és Szlavóniába (1880–1914); *Bognár Tibor:* Adalékok a Volksbunddal szembeni ellenállási törekvések történetéhez Somogy megye németlakta falvaiban; *Szántó László:* Látle-

let a sztálinista agrárpolitikáról a somogyi összegzés kaposvári vitáján; A Somogyi levéltári napok '91 és Hanák Péter akadémikus 70. születési évfordulója alkalmából rendezett emlékülés előadásai: *Hanák Péter: A polgárosodás fogalma Széchenyinél, Széchenyi és a magyar polgárosodás; Király István: gr. Széchenyi Imre elméleti és gyakorlati munkássága; Szita László: A magyar katonaság törökellenes küzdelmének nyugateurópai sajtóvisszhangja 1688–1698 között; Szabó Daniél: Milyen is (legyen) Európa? (Európa-képek a dualista Magyarországon); Buzinkay Géza: Mit olvastak egy bécsi kávéházban 1913-ban?; Gyánti Gábor: A társadalmi igazság történelmi fogalma.*

Századelői regék. Összeállította: *id. Stibrányi Gusztáv.* Kiadja a Csemadok Kassa vidéki járási bizottsága. É.n. 11 old.

Szántó Imre: Gróf Festetics György emlékezete. Hévíz fürdőhelyi születése. Castellum. Keszthely, 1991. 89 old.

Szerencsés Károly: A kékcédulás hadművelet. Választások Magyarországon, 1947. I. kv. Bp. 1992. 119 old.

Székely András Bertalan: A Rábától a Muráig. Nemzetiségek egy határ két oldalán. Püski. Bp. 1992. 196 old.

Magyar–szlovén szellemi kapcsolatok; Szlovének Magyarországon; Magyarok Szlovéniában; Közös dolgaink.

Szénásy Sándor: A bicskei református egyház története 1890-től 1991-ig. Kiadja a Közsdok. Bp. 1991. 76 old.

Az 1–4. fejezeteket *Kiss Károly* kézírata alapján készítette *Szénásy Sándor*, az 5. fejezet *Szénásy Sándor* munkája. A képanyagot válogatta és a szöveget sajtó alá rendezte *Nagy Zoltán*.

Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia. Szerk: *Liszka József.* Kiadja a Duna Menti Múzeum magyar nemzetiségi osztálya. Komárom, 1992. 44 old.

Szűcs Jenő: A magyar nemzeti tudat kialakulása. *Magyar Östörténeti Könyvtár, 3.* JATE. Szeged, 1992. 330 old.

Tallós György: Fejezetek a Magyar Általános Hitelbank történetéből, 1867–1948. Kiadja az MHB Rt. marketing főosztály. Bp. 1991. 152 old.

Tanulmányok a Bükkalja néprajzából. Szerk: *Cs. Schwalm Edit.* *Néprajzi konferenciák Heves megyében, 8.* Dobó Vármúzeum. Eger, 1992. 73 old.

Tarcsay László: 100 éves a győri telefonhálózat. Képanyag: *Hernitz Ferenc.* Kiadja a Távközlési Igazgatóság. Sopron, 1991. 55 old.

Tévaldné Sersing Ildikó: A karácsony varázsa: ünnepek, népszokások, jeles napok. Megyei Pedagógiai Intézet. Veszprém, 1991. 80 old.

Tisovszki Zsuzsanna: Dorogi népszokások. *Dorogi füzetek, 2.* Dorog, 1991. 39 old.

Tölgyesi József: Veszprém vármegye alsófokú oktatása 1945–1948 között. *Megyei pedagógiai körkép kiskönyvtára, 36.* MPI. Veszprém, 1991. 354 old.

Udvardy József: A kalocsai főszékes káptalan története a középkorban. METEM Bp. – Intern. Soc. for Encyclopedia of Church History in Hungary. Toronto, 1992. 152 old.

Veress D. Csaba: Várak Baranyában. Zrínyi. Bp. 1992. 172 old.

Veress D. Csaba–Vizi László Tamás: A XVI. századi végvári szervezet a Duna és a Balaton között. *História klub füzetek, 7.* Videoton József Attila Művelődési Ház és Könyvtár. Székesfehérvár, 1991. 97 old.

Vigh Károly: A szlovákiai magyarság sorsa. Bereményi Kiadó. Bp. 1992. 200 old.

Vigan zengjetelek citorák. (Csallóközi betlehemes játékok és mendikák). Gyűjtötte és válogatta: *Ag Tibor.* Kiadja a Csemadok Dunaszerdahelyi Területi Választmánya. Gyurcsó István Alapítvány. 1992. 53 old.

A Völgység két évszázada. Előadások és tanulmányok az 1990. október 20–21-i bonyhádi történetészkonferencián. Szerk: *Szita László–Szöts Zoltán.* Kiadja az MTA Pécsi Akadémiai Bizottsága, a Magyar Történelmi Társulat dél-dunántúli csoportja, a Völgységi Múzeum. Bonyhád, 1991. 269 old.

Oroszki István: Polgármesteri üdvözlét; *Kolta László:* Köszöntő; *Glósz József:* A köznemesség birtokviszonyai a Völgységben a XVIII. századi újratelepüléstől a feudális felbomlásig; *Király István:* Kutatási feladatok és problémák a Völgység agrártermelésének és agrártársadalmának történetéből; *Szita László:* Nemzetiségi népoktatás néhány vonása a dualizmus kori Délkelet-Dunántúlon; *Füzes Miklós:* Völgységi forgószél (Népességi viszonyok változásai a régióban); *Fehér István:* A magyarországi németek kitelepítésének nemzetközi és hazai összefüggései; *Szili Ferenc:* Adatok a Völgységi járás kivándorlásáról a századforduló évtizedeiben; *Eppel János:* Adalékok a „Bauerbund” történetéhez; *Kaczián János:* A Völgység német nemzetiségi egyesületei; *Kolta László:* A Független Kisgazdapárt szerepe a bonyhádi választókerületben az 1935–1939. évi képviselő-választások idején; *Solymár Imre:* „Hidas akkor szimbólummá vált.” Egy politikai jelkép magyarok és svábok együttélésében, a bukovinai székelyek letelepítésében; *Tilkovszky Lóránt:* Az áttelepítés kérdése és a hűségmozgalom Dél-Tirolban

és a Dunántúlon; *Tóth Antal*: Adalékok a hazai németiség Hűséggel a Hazához mozgalmának utóéletéhez; *Böszö Sándor*: Források a somogyi németek 1945-ös helyzetéről; *V. Kápolnás Mária*: Ahogy a kormánybiztos látta... Bodor György visszaemlékezése a székelyek letelepítésére; *Köszegi Mihály-Tóth Ágnes*: Bodor György összefoglaló jelentése a Bonyhád környéki telepítésről (1945); *László Péter*: A politikai pártok és a kitelepítés; *Pisztora Ferenc*: Az elmebetegek heterofamiliáris családi ápolásának fénykora és hanyatlása a szátkai, kakasdi és belaci sváb községekben; *Dobos Gyula*: A Preczelek kereskedelmi kísérlete: a „Compania Tergestiana”; *Odor Imre*: Hidas földesurai a hódoltság után; *Várnagy Antal*: Elpusztult helységek a hajdani högyési uradalom területén; *Bezerédy Győző*: Agrárjelképek a völgyes falvak pecsétjein; *Bai József*: Szőlőtermesztés a lengyeli Apponyi-uradalomban; *Ettig László*: A Völgyesg szarvasmarha-tenyésztése a századfordulótól 1945-ig; *T. Mérey Klára*: Tolna megye ipara (1867–1947); *Kárpáti Andrásné*: A Völgyesg malomipara az 1828. évi regnicolaris összeírás tükrében; *Szöts Zoltán*: Egy bonyhádi német nagykereskedő a harmincas években.

Zentai Tünde: A parasztház története Dél-Dunántúlon. *Pannónia könyvek*. Baranya Megyei Könyvtár. Pécs, 1991. 271 old.

Zombori István: Szeged, feketeház. *Tájak, kórok, múzeumok kiskönyvtára*, 422. Bp. 1991. 16 old.

Zsiga Tibor: Burgenland, vagy Nyugat-Magyarország? Kiadja a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület. Oberwart, 1991. 352 old.

Ybl Miklós építész, 1814–1891. A Hild–Ybl Alapítvány kiállítása a Budapesti Történeti Múzeumban. A kiállítás anyagát válogatta és a kiállítást tervezte: *Gerle János*. A kötetet szerkesztette: *Kemény Mária, Farbak Péter*. Budapest, 1991–1992. 279 old.

HÍREK

A szecselevárosi Zajzoni Rab István középiskolának, Brassó megye második magyar tannyelvű középiskolájának névadó ünnepségére került sor 1992. október 25-én. A névadó ünnepség – melynek keretében az iskolaudvaron leleplezték Zajzoni Rab István, a mindmáig egyetlen valamennyire is jelentős hétfalusi csángó költő mellszobrát – egyben az immár négyszázötven (!) éves csángó oktatás ünnepe is volt.

A szecselevárosi (négyfalusi) Zajzoni Rab István középiskola egyike azoknak a magyar tannyelvű oktatási intézményeknek, melyeknek önálló működését (1990 szeptembertől) a hatóságok engedélyezték. Korábban magyar nyelvű középfokú oktatás a helyi elektromos berendezéseket gyártó vállalat mellett működő szakközépiskola magyar tagozatán folyt. Az úgyszólván a semmiből létrehozott középiskola felszereléséhez svájci, magyarországi, hollandiai egyházi és világi szervezetek, alapítványok támogatása segítette a helybeliek erőfeszítéseit. Egy régi, korábban elemi iskolának otthont adó épületet sikerült közadakozásból elfogadhatóan rendbehozni és a pillanatnyi igényeknek megfelelően felszerelni (jelenleg két-két tize-

dik, illetve tizenegyedik, valamint egy kilencedik osztály működik itt). Hasonlóképp közadakozásból gyűlt össze a mintegy kétszáz kilogramm bronz, Zajzoni Rab István mellszobrának alapanyaga (a szobor Szász-Benedek István alkotása).

Az 1832–1862 között élt csángó költőt a magyar irodalmi közvélemény viszonylag hamar elfeledte. (Táncsics köréhez tartozott, művei: *Magyarok kürtje*, 1857, *Kordalok*, 1859, *Börtöndalok*, 1861). Szűkebb pátriájában viszont emléke máig eleven. Zajzoni szülőházán 1884 óta emléktábla áll, még a két világháború között is minden évben emlékünnepeken emlékeztek meg róla. Verseit ma is ismerik, szavalják s még amikor a hatósági rosszallás megakadályozta is a közös emlékezést, nem szűnt meg a korán elhunyt költő kéziratainak felkutatása, rendezése. Megjelenés előtt áll – Erdély zugából címmel – Zajzoni Rab István prózakötete és megjelent, ugyancsak az iskolanévadó alkalmból Magyar iskolák a Kárpát-kanyarban címmel a csaknem fél évezredes csángó oktatás történetét bemutató tanulmánykötet is.

Balázs János